MAY 2024 **P/ID 36713/PSA3N**

Time : Three hours Maximum : 80 marks

PART A — (10 × 2 = 20 marks)

Answer any TEN questions.

1. Explain the term दर्शनम्।

2. Write the greatness of कपिल।

3. How प्रकृति changes as per साङ्ख्य।

4. Mention the status of पुरुष as per साङ्ख्य।

5. Write the first कारिक in साङ्ख्य।

6. What is meant by व्यक्ताव्यक्तविज्ञानात्।

7. प्रमाणमिष्टम्। What are they?

8. What is meant by मिथुनवृत्ति?

9. पुरुषबहुत्वं सिद्धम्। How?

10. How सर्ग naturally gets दुःख?

11. ऐश्वर्यादिविघातः। Here what is meant by ऐश्वर्य?

12. Explain — सतः सज्जायते।

PART B — (5 × 6 = 30 marks)

Answer any FIVE questions.

Annotate :

13. गुणकर्तृत्वेऽपि तथा कर्तेव भवत्युदासीनः।

14. तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्वकमाप्तश्रुतिराप्तवचनं तु।

15. गुणकर्तृत्वे च तथा कर्तेव भवत्युदासिनः।

16. कृत्स्नं पुरुषस्यार्थं प्रकाश्य वृद्धौ प्रयच्छति।

17. या दृष्टाऽस्मीति पुनर्न दर्शनमुपैति पुरुषस्य।

18. लिङ्गाख्यो भावाख्यः तस्माद्द्विधः प्रवर्तते सर्गः।

19. साम्प्रतकालं बाह्यं त्रिकालमाभ्यन्तरं करणम्।

PART C — (3 × 10 = 30 marks)

Answer any THREE questions.

20. कैवल्यार्थं प्रकृतेश्च पुरुषः — Discuss the importance in Sankhya philosophy.

21. कारणव्यापाराश्च सत्करणम्। — Discuss.

22. Discuss the status of ज्ञानेन्द्रियs and its nature.

23. Write an essay on the theory of understanding and freedom in Sankhya.

24. Explain the nature of प्रकृति as per your text.

———————